

Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointi

PwC:n katsauksen keskeiset tulokset 2019

Kesäkuu 2019

Oletko kiinnostunut kuulemaan lisää muiden
kuin taloudellisten tietojen raportoinnista?

Ota yhteyttä meihin!

Sirpa Juutinen

Partner
Sustainability & Climate Change
Puh. 020 787 7815

Jussi Nokkala

Director, Sustainability Leader
Sustainability & Climate Change
Puh. 020 787 8189

PwC

PL 1015
00101 Helsinki
Puh. 020 787 7000

Sisältö

Johdanto ja tausta	3
Keskeiset tulokset	4
Keskeiset havainnot	5
Olennaisuuden muuttuva näkökulma	8
Ilmastomuutoksen taloudelliset vaikutukset	9
Katse tulevaan	10
Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointivaatimukset	11

Johdanto ja tausta

Tutkimme jo toisena vuonna peräkkäin suomalaisten yhtiöiden lakiin perustuvaa muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia. Meitä kiinnostaa erityisesti se, miltä tämä raportointi näyttää verrattuna vapaaehtoiseen yritys vastuutietojen raportointiin. Eroaako raportoinnin sisältö ja tyyli pakollisessa, hallituksen allekirjoittamassa raportoinnissa aikaisemmasta?

Vastaus edelliseen kysymykseen on 'kyllä' ja 'ei'. Velvoite julkaista muut kuin taloudelliset tiedot osana hallituksen toimintakertomusta on useissa yrityksissä muuttanut tapaa, jolla raporttiin tulevista tiedoista keskustellaan. Velvoite on tuonut mukanaan myös tarpeen varmentaa tietojen oikeellisuus.

Kerromme tässä raportissa keskeisimmät tulokset tekemästämme selvityksestä ja vertailemme niitä edellisen vuoden tilanteeseen. Näemme kehitystä tapahtuneen, mutta parannettavaakin jää.

Hallituksen toimintakertomuksessa tai siitä erillisessä mutta hallituksen allekirjoittamassa selvityksessä tulisi olla sellaista vastuullisuustietoa, joka on merkittävää osakkaille ja koko sijoittajayhteisölle. Sen vuoksi tietojen pitäisi olla yrityksen arvomuodostuksen kannalta merkittäviä. Tässä asiassa suomalaisilla muista kuin taloudellisista tiedoista raportoivilla yhtiöillä on vielä kehitettävää.

Sirpa Juutinen

Partner

PwC:n yritys vastuupalvelut

Tietoa katsauksestamme

Katsaus perustuu yritysten julkaisemiin selvityksiin muista kuin taloudellisista tiedoista.

Arviointia varten kartoitettiin 88 velvoitteen piiriin kuuluvaa yritystä. Näistä 85 % on julkaissut selvityksen muista kuin taloudellisista tiedoista. Tämän lisäksi muutama yritys julkaisi selvityksen vapaaehtoisesti. Yhteensä tarkastettiin 77 yrityksen selvitys muista kuin taloudellisista luvuista.

Arviointi toteutettiin helmi–huhtikuussa 2019.

PwC julkaisi Suomessa ensimmäisenä katsauksen muiden kuin taloudellisten tietojen raportoinnista vuonna 2018. Tämä katsaus on siis järjestyksensä toinen.

Keskeiset tulokset

- 1 Edellisvuoteen verraten yritykset ovat siirtyneet erillisestä raportista toimintakertomukseen sisällytettyyn selvitykseen.
- 2 Yhä useampi raportoi kirjanpitolain temaattisten osa-alueiden mukaisesti.
- 3 Yritykset olivat viime vuotta paremmin valmistautuneita muiden kuin taloudellisten tietojen raportointiin.
- 4 Eniten parantamisen varaa oli riskien ja joidenkin tunnuslukujen raportoinnissa.
- 5 Harva mainitsee ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset raportoinnissa.

Keskeiset havainnot

Selvitys useimmin osana toimintakertomusta

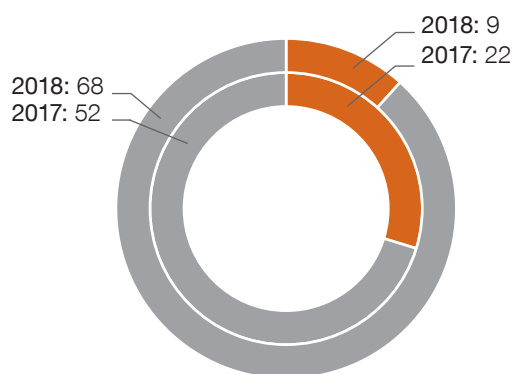
Suurin osa yrityksistä, 68 kappaletta (2017: 52), sisällytti selvityksen osaksi toimintakertomusta vuonna 2018. Toimintakertomuksesta erillisenä muiden kuin taloudellisten tietojen selvityksenä julkaistuista kaksi (2017: 8) oli allekirjoittamattomia, vaikka kirjanpitolaki edellyttää hallituksen ja toimitusjohtajan allekirjoittavan selvityksen.

Vain harva julkaisee selvityksen tilinpäätöstiedotteessa

Raportoivien yritysten määrän kasvusta huolimatta vain seitsemän (2017: 4) raportoivista yrityksistä sisällyttää muiden kuin taloudellisten tietojen selvityksen osaksi tilinpäätöstiedotetta. Selvityksen tilinpäätöstiedotteessaan julkaisseiden osuus kasvoi hieman edellisvuodesta.

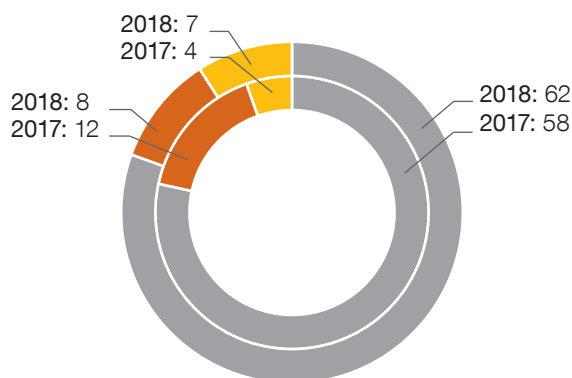
Selvityksen tilinpäätöstiedotteessa mainitsevien yritysten määrä laski vertailuvuodesta. Vuonna 2018 kahdeksan yritystä mainitsi sen tilinpäätöstiedotteessaan, kun edellisvuonna vastaava luku oli 12.

Selvityksen muoto (lkm)

Erillinen selvitys Osa toimintakertomusta

Selvitys tilinpäätöstiedotteessa (lkm)

Ei mainittu tai sisälletty Maininta selvityksestä Sisällytetty tilinpäätöstiedotteeseen

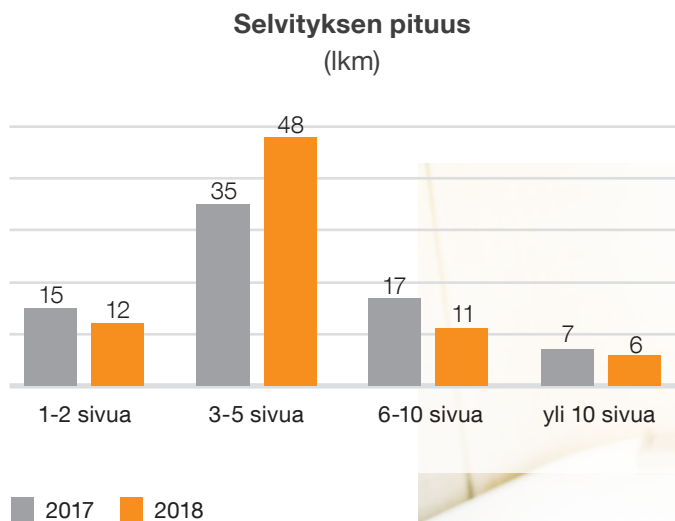
2017 n = 74 2018 n = 77

Yritykset ovat siirtyneet kirjanpitolain temaattisten osa-alueiden mukaiseen raportointiin

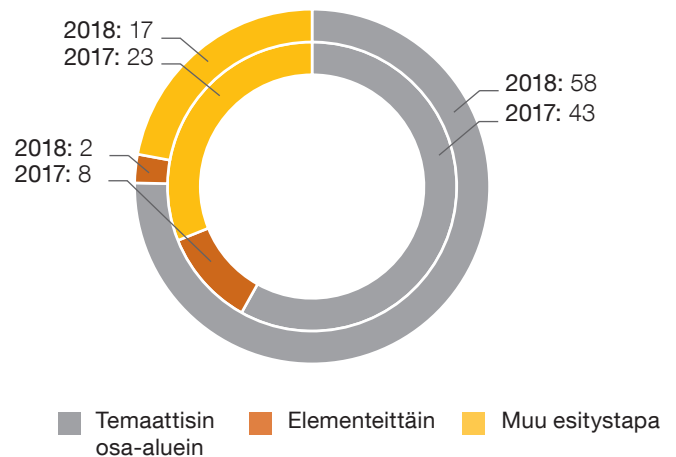
Kolme neljäsosaa, eli 58 yritystä (2017: 43) raportoi muista kuin taloudellisista tiedoista kirjanpitolain temaattisten osa-alueiden* mukaisesti. Elementtien** mukaan raportoitujen määrä on laskenut edellisvuodesta kahdeksasta kahteen, kun taas muiden, esimerkiksi edellisiä yhdistelevien esitystapojen mukaan raportoitujen määrä on laskenut 23:sta 17:ään.

Muiden kuin taloudellisten tietojen selvitykset tiivistyneet edellisvuodesta

Enemmistö selvityksistä oli 3–5 sivun pituisia. Vain 11 kappaletta selvityksistä oli 6–10 sivun pituisia, kun edellisvuonna vastaava luku oli 17. Myös yli 10 sivun raportit vähenivät. Selvityksistä 12 kpl oli 1–2 sivun pituisia.

Selvityksen rakenne (lkm)

2017 n = 74 2018 n = 77

* ympäristö; sosiaalinen ja henkilöstö; ihmisoikeuksien kunnioittaminen, korruption ja lahjonnan torjunta

** toimintaperiaatteet, riittävän huolellisuuden turvaavat menettelyt, riskit ja riskienhallinta, tunnusluvut, tulokset

Yli puolet yrityksistä on raportoinut riskeistä kirjanpitolain temaattisten osa-alueiden mukaisesti

Neljäsosa yrityksistä raportoi riskit kaikista muiden kuin taloudellisten tietojen temaattisista osa-alueista. Vajaa kymmenesosa oli sekä tunnistanut että kuvannut riskit ja niiden vaikutukset yhtiölle. Seitsemän yritystä ei maininnut mitään muihin kuin taloudellisiin tietoihin liittyviä riskejä.

Miten voisi parantaa?

- Tunnistaa ja kuvata olennaiset riskit muiden kuin taloudellisten tietojen kaikilta temaattisilta osa-alueilta
- Kuvata riskien vaikutukset yhtiölle
- Kuvata riskienhallintaan liittyvät toimenpiteet

Tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa kehitettävää

Yli puolet raportoivista yrityksistä ei ollut raportoinut mitattavia tavoitteita muiden kuin taloudellisten tietojen tunnusluvuille. Noin kolmasosa raportoivista yrityksistä oli asettanut tavoitteet osalle tunnusluvuista, ja vain kymmenen asetti tavoitteet niille kaikille.

Miten voisi parantaa?

- Asettaa mitattavat tavoitteet
- Asettaa selkeät aikarajat tavoitteiden saavuttamiselle
- Raportoida tuloksista
- Listata toimenpiteet, joilla asetetut tavoitteet saavutetaan

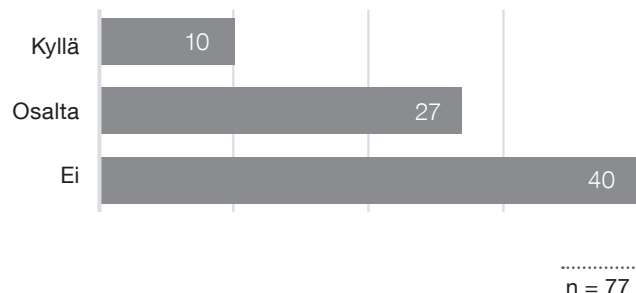
Lähes kaikki yritykset raportoivat toimintaperiaatteita kaikilta kirjanpitolain temaattisilta osa-alueilta

Kolme neljäsosaa, eli 57 yritystä raportoi toimintaperiaatteista muiden kuin taloudellisten tietojen temaattisten osa-alueiden mukaisesti. Viideltä yritykseltä puuttuu toimintaperiaatteet kokonaan ja 15 yritykseltä löytyy toimintaperiaatteita vain osaan osa-alueista.

Riskit muiden kuin taloudellisten tietojen selvityksissä (lkm)

Onko tunnusluvuille asetettu tavoitteita? (lkm)

Miten voisi parantaa?

- Joko sisällyttämällä osa-alueet yrityksen toimintaperiaatteeseen (Code of Conduct), luomalla osa-alueet kattavat politiikat tai kertomalla niistä osaksi Code of Conductissa ja osaksi erillisinä poliitikkoina.

Olennaisuuden muuttuva näkökulma

Sirpa Juutinen
Partner, PwC:n yritys-
vastuupalvelut

Yritysvastuustaan
raportoivat yhtiöt ovat
tottuneet arvioimaan
oman vastuullisuutensa

olennaisuutta toiminnan vaikutusten, sidosryhmi-
en odotusten sekä liiketoimintavaikutusten
näkökulmasta. Moni yritys on pystynyt tiivistä-
mään olennaiset asiat yritysvastuuhjelmaksi,
jonka tuloksista sidosryhmille on raportoitu.

Lakisääteisellä muiden kuin taloudellisten tietojen
raportoinnilla kohderyhmäksi voidaan ajatella
sama joukko kuin muullakin toimintakertomusin-
formaatiolla. Osakkaat ja muut yhtiön arvonluon-
takyvystä kiinnostuneet saavat siitä tietoja yhtiön
arvonluonnin kannalta merkittävistä vastuulli-
suusasioista lain määrittämällä neljällä aihealueella:
ympäristöasiat, henkilöstö- ja sosiaalisen vastuun
asiat, ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä
korruption ja lahjonnan torjuminen. Koska ai-
healueista varsinkin kaksi ensimmäistä ovat
laajoja ja niiden sisältö vaihtelee yrityksestä
toiseen, tulee niitä tarkentaa eli määritellä niiden
alle olennaiset tekijät.

Muiden kuin taloudellisten tietojen raportoinnissa
olisi hyvä keskittyä sellaisiin vastuullisuustekijöi-
hin, joiden olennaisuus syntyy niiden vaikutus-
ta kassavirtaan ja pääoman hintaan. Olennaista
on keskittyä myös tekijöihin, joilla pystytään

Kun toimintakertomukseen tulevat vastuul-
lisuusasiat on määritelty olennaisiksi yrityk-
sen arvonluonnin näkökulmasta, ovat ne
silloin hallitukselle merkittävää ESG-tietoa.

hallitsemaan riskejä ja luomaan sekä vahvista-
maan brändiä. Kaikki yritysvastuuraportissa
olennaisiksi määritellyt asiat eivät ole tällaisia,
vaikka ovatkin sidosryhmille tärkeitä.

Kun toimintakertomukseen tulevat vastuullisuus-
asiat on määritelty olennaisiksi yrityksen arvon-
luonnin näkökulmasta, ovat ne silloin hallitukselle
merkittävää ESG (Environment, Social, Governan-
ce) -tietoa. Niiden tulisi myös olla mukana yrityk-
sen sijoittajaviestinnässä, koska juuri arvoa
luovista vastuullisuusasioista sijoittajat ja rahoit-
tajat ovat kiinnostuneita.

Tässä selvityksessä näkyi, että osa yrityksistä oli
löytämässä olennaisuuteen edellä kuvatun
näkökulman, mutta osa sisällytti pakolliseen
raporttiin myös toisenlaista informaatiota. Toden-
näköisesti EU:n kestävän rahoituksen sääntelyn
kehitys vie siihen suuntaan, että vastuullisuuteen
tai ESG-näkökulmaan liittyvien tietojen julkaise-
minen on jatkossa entistä tärkeämpää. Silloin on
hyvä varmistaa, että ne ovat myös oikean sisältöi-
siä ja tarkoitukseensa sopivia.

Ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset

Jussi Nokkala
Director, PwC:n yritys-
vastuupalvelut

Osana kestäväen kasvun
rahoitusta koskevaa
toimintasuunnitelmaa
Euroopan Unionin

komissio tarkentaa muiden kuin taloudellisten tietojen raportoinnin ohjeita. Keskeinen muutos koskee ilmastoon liittyvien taloudellisten tietojen julkistamista Task Force on Climate-related Financial Disclosuresin (TCFD) suositusten mukaisesti.

TCFD:n suositukset ohjaavat yrityksiä arvioimaan, kuinka ilmastonmuutokseen liittyvät taloudelliset riskit ja mahdollisuudet huomioidaan yhtiön hallinnoinnissa, strategiassa ja pitkän aikavälin suunnittelussa, riskienhallinnassa sekä raportoinnissa ja tavoitteissa. Suositusten myötä painopiste siirtyy yhtiön aiheuttamista päästöistä ja muista ympäristövaikutuksista kohti yhtiön kykyä sopeutua markkinoiden muutokseen. Tavoitteen voi kiteyttää kysymykseen kuinka Pariisin ilmastopimuksen tavoitteet vaikuttavat yhtiön arvoon ja miten vaikutukset on huomioitu yhtiön liiketoimintamallissa?

Katsauksemme tulosten perusteella TCFD:n suositukset eivät toistaiseksi näy suomalaisten

yhtiöiden ulkoisessa raportoinnissa. Vain kuusi yritystä on maininnut suositukset. Näistä puolet on rahoitusalan yhtiöitä, joiden tueksi suositukset on alun perin luotu. Tulos kuvaa hyvin suosituksiin liittyvää haastetta: rahoitusalan toimijoita veloitetaan antamaan tietoja ilmastonmuutoksen taloudellisista riskeistä, joita sijoituskohteina toimivat yhtiöt eivät toistaiseksi julkaise.

Suositus tietojen raportoinnista tulee varmasti lisäämään raportointia, mutta on myös toinen vaihtoehto: Tarkasteltaessa ilmastonmuutokseen liittyviä taloudellisia vaikutuksia tullaan näkemään voittajia ja häviäjiä. Huomioimalla ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset pitkän aikavälin suunnittelussa mahdolliset voittajat voivat erottautua kilpailijoistaan ja mahdolliset häviäjät voivat vakuuttaa markkinat kyvystään ennakoida riskejä. Näin TCFD:n suosituksilla suunnataan katse tulevaisuuden tavoitteisiin, joiden toteuttamista raportoitavilla tiedoilla seurataan.

”

Yhdeksän yritystä mainitsi lyhyesti ilmastonmuutoksen taloudelliset vaikutukset, ja yksi yritys raportoi numeerista tietoa ilmastonmuutoksen taloudellisista vaikutuksista.

Katse tulevaan

1

EU:n kestävyyspaketti tuo finanssialan toimijoille uusia velvollisuuksia

Vuoden 2019 aikana valmistuva EU:n kestävyysääntelypaketti koskee lukuisia finanssimarkkinatoimijoita sekä rahoitusneuvoja, mutta sillä on heijastusvaikutuksia myös rahoitus- ja sijoituskohteisiin. Tällä EU-asetuksella halutaan ohjata rahoitusta Pariisin ilmastopimuksen tavoitteisiin pyrkiviin kohteisiin. Sillä myös halutaan lujittaa rahoitusvakautta tuomalla ESG-asiat keskeisemmin osaksi finanssialan päätöksentekoprosesseja.

2

Komission muiden kuin taloudellisten tietojen ohjeet päivittyvät ilmastomuutokseen liittyvien tietojen osalta

Vaikka päivitys ohjeisiin ei sido raportoivia yhtiöitä ilmastomuutoksen taloudellisten tietojen raportointiin, edistää päivitys TCFD:n mukaista raportointia markkinakäytäntönä. Samanaikaisesti raportoinnin tulee entistä vahvemmin painottaa ilmastomuutoksen vaikutusta yhtiön liiketoimintaan. Yhtiöiden onkin hyvä tarkistaa, kuinka taloudelliset vaikutukset on huomioitu liiketoimintastrategiassa ja esitetty osana muun kuin taloudellisen tiedon raportointia.

3

Yhdenmukaistuuko yritysvastuuraportointi ja yhdistyykö se osaksi tilinpäätöstietoja?

Euroopan tilinpäätösraportoinnin neuvoa-antavan ryhmän osaksi perustettu Corporate Reporting Lab edistää raportointikäytäntöjä kestävyysraportointiin ja ympäristötilinpäätökseen liittyen. Samanaikaisesti Corporate Reporting Dialogue edistää olemassa olevien yritysvastuuraportoinnin viitekehysten yhdenmukaistumista ja sijoittajayhteisön odotusten parempaa huomiointia. Kehityksen perusteella olennaisuusmäärittelyn liiketoimintalähtöisyys tulee korostumaan entisestään ja edellyttää vastuullisuusasioiden taloudellisten vaikutusten parempaa huomiointia.

Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointivaatimukset

Mitä pitää raportoida?

Yhtiön pitää kuvata lain vaatimat asiat ja antaa lisäksi lyhyt kuvaus liiketoimintamallista. Hallituksen esityksessä (HE208/2016 vp) liiketoimintamallista todetaan, että sen tulee sisältää tietoa siitä mihin yhteisön arvonluonti perustuu sekä miten se luo ja säilyttää arvonsa tulevaisuudessa.

Selvityksessä on oltava ainakin tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii (KPL 3a 2 §)

ympäristöasioista

sosiaalisista ja henkilöstöasioista

ihmisoikeuksien kunnioittamisesta

korruption ja lahjonnan torjunnasta.

Tietoja annettava: "...kirjanpitovelvollisen toiminnan kehityksen ja tuloksen sekä taloudellisen aseman vaikutusten ymmärtämisen edellyttämässä laajuudessa..." (HE208/2016 vp)

Selvityksessä on oltava edellä mainituista asiakokonaisuuksista

- toimintaperiaatteet (politiikat) ja riittävän huolellisuuden turvaavat menettelyt (due diligence)
- toimintaperiaatteiden noudattamisen tulokset
- kuvaus seuraavista: kirjanpitovelvollisen liikesuhteet, tuotteet ja palvelut sekä muu toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen keskeisistä 1 momentissa mainittuihin asioihin liittyvistä riskeistä, joiden toteutuminen todennäköisesti haittaa sen toimintaa sekä selostus siitä, miten kirjanpitovelvollinen hallitsee näitä riskejä
- liiketoiminnalle merkitykselliset muut kuin taloudelliset tunnusluvut
- tarvittaessa viitattava tilinpäätöksessä esitettyihin lukuihin tai annettava niistä lisätietoja.

Jos kirjanpitovelvollinen ei joiltakin osin noudata toimintaperiaatteita suhteessa lain edellyttämiin seikkoihin, selvityksessä on perusteltava syy noudattamatta jättämiselle (comply or explain).

Yritysvastuun asiantuntijamme

Sirpa Juutinen
020 787 7815
sirpa.juutinen@pwc.com

Jussi Nokkala
020 787 8189
jussi.nokkala@pwc.com

Satu Man
020 787 8253
satu.man@pwc.com

Noora Suvanto
020 787 7979
noora.suvanto@pwc.com

Inna Laaksonen
020 787 7872
inna.laaksonen@pwc.com

Essi Pietola
020 787 8618
essi.pietola@pwc.com

Katja Kaukoranta
020 787 7380
katja.kaukoranta@pwc.com

Maija Tenhunen
020 787 7839
maija.tenhunen@pwc.com

Annica Ahlström
020 787 8713
annica.ahlstrom@pwc.com

Mikaela Linna
020 787 7922
mikaela.linna@pwc.com

Lari Oksala
020 787 7345
lauri.oksala@pwc.com

Pauline Blechingberg
020 787 8038
pauline.blechingberg@pwc.com

Henri Mikkola
020 787 7729
henri.mikkola@pwc.com

Linda Nyberg
020 787 8010
linda.nyberg@pwc.com

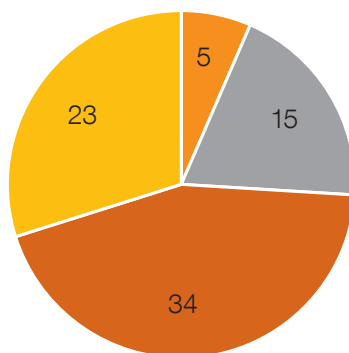

PricewaterhouseCoopers Oy, PL 1015 (Itämerentori 2), 00101 HELSINKI. Puhelin 020 787 700.

PwC:n tarkoitus on rakentaa yhteiskuntaan luottamusta ja ratkaista merkittäviä ongelmia. Autamme yrityksiä kasvamaan, toimimaan tehokkaasti ja raportoimaan luotettavasti jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Palveluitamme ovat liikkeenjohdon konsultointi, yritysjärjestelypalvelut, veroneuvonta, lakipalvelut, riskienhallinta, tilintarkastus ja muut varmennuspalvelut. Lisää tietoa: www.pwc.fi. Twitter: @PwC_Suomi.

PwC toimii 158 maassa yli 250 000 asiantuntijan voimin. Nimi PwC viittaa PwC-ketjuun ja/tai yhteen tai useampaan sen jäsenyritykseen, joista jokainen on oma itsenäinen yhtiö. Lisää tietoa: www.pwc.com/structure

Politiikat NFR-selvityksessä
(lkm)

- Ei politiikkoja
- Politiikkoja mainittu joiltain osa-alueilta
- Code of Conduct, joka kattaa kaikki osa-alueet
- Listaa politiikkoja osa-alueiden alla

Muiden kuin taloudellisten tietojen raportointi

PwC:n katsauksen keskeiset tulokset 2019

Kesäkuu 2019

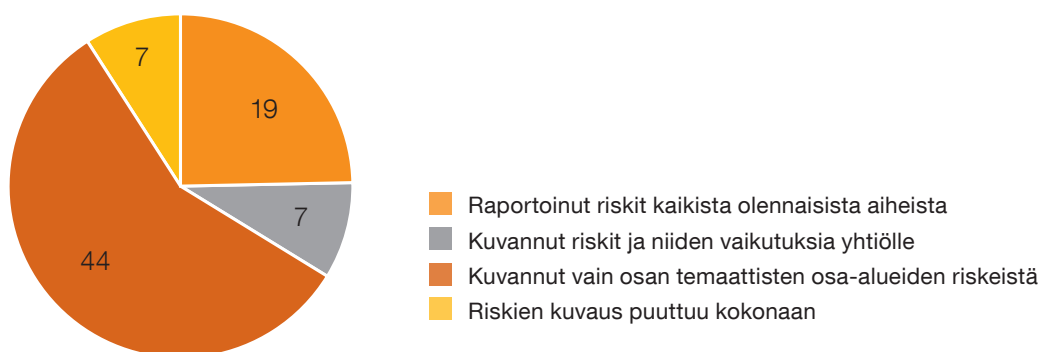
Muita kuin taloudellisia tietoja kartoitettiin julkaisussa toista vuotta

Yli puolet yrityksistä on raportoinut riskeistä kirjanpitolain osa-alueiden mukaisesti

Neljäsosa yrityksistä raportoi riskit kaikista muiden kuin taloudellisten tietojen temaattisista osa-alueista. Vajaa kymmenesosa oli sekä tunnistanut että kuvannut riskit ja niiden vaikutukset yhtiölle. Seitsemän yritystä ei maininnut mitään muihin kuin taloudellisiin tietoihin liittyviä riskejä.

Riskit muiden kuin taloudellisten tietojen selvityksissä
(lkm)

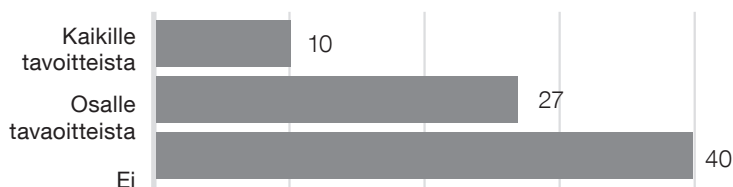
Mitä tulisi tehdä seuraavaksi?

- Tunnistaa ja kuvata olennaiset riskit muiden kuin taloudellisten tietojen kaikilta temaattisilta osa-alueilta
- Kuvata riskien vaikutukset yhtiölle
- Kuvata riskienhallintaan liittyvät toimenpiteet

Tavoitteiden asettamisessa ja seurannassa kehitettävää

Yli puolet raportoivista yrityksistä ei ollut raportoinut mitattavia tavoitteita muiden kuin taloudellisten tietojen tunnusluvuille. Noin kolmasosa raportoivista yrityksistä oli asettanut tavoitteet osalle tunnusluvuista ja vain kymmenen asetti tavoitteet kaikille.

Onko tunnusluvuille asetettu tavoitteita?
(lkm)

Mitä tulisi tehdä seuraavaksi?

- Asettaa mitattavat tavoitteet
- Asettaa selkeät aikarajat tavoitteiden saavuttamiselle
- Raportoida tuloksista
- Listata toimenpiteet, joilla asetetut tavoitteet saavutetaan

57 yritystä raportoi toimintaperiaatteista muiden kuin taloudellisten tietojen temaattisten osa-alueiden mukaisesti

Viideltä yritykseltä puuttuu toimintaperiaatteet kokonaan ja 15 yritykseltä löytyy toimintaperiaatteita vain osaan osa-alueista.

Mitä tulisi tehdä seuraavaksi?

- Joko sisällyttää osa-alueet yrityksen toimintaperiaatteeseen (Code of Conduct), luoda osa-alueet kattavat politiikat tai kertoa niistä osa Code of Conductissa ja osa erillisinä poliittikkoina.